

Mineraltilskudd er viktig for helse, tilvekst og fruktbarhet.

av fagsjef Dag Henning Edvardsen, Normin AS

Dyr på grovfôrrasjoner uten tilskudd av mineraler og vitaminer vokser mindre, viser svak / utsatt brunst, er mer utsatt for sykdommer og i verste fall dør de foran øynene på oss. Det er på høy tid å gi dyra de næringsstoffene de trenger.

Storfe som ikke får kraftfôr med tilskudd av vitaminer og mineraler, uansett om det er på beite eller i inneføringssesong, har større behov for mineraler enn det de får tilført fra beitet/grovfôret. Derfor er det riktig, både for dyras helse, produksjonsresultatene og økonomien, å gi dyra tilgang på tilskuddsfôr.

Kraftig tilvekstøkning

I et stort dansk feltforsøk med kviger på beite sommeren 2001 konkluderte man med at det er risikabelt å basere seg på antagelser om at beitegraset inneholder tilstrekkelig av kalsium, fosfor, magnesium og natrium til å dekke dyras behov. At kvigene har behov for ekstra mikromineraler synes man å være enige om. Ved å gi dyra tilgang til et helt vanlig mineraltilskudd som hvert dyr i snitt spiste 100 gram av pr. dag, oppnådde man en økning i gjennomsnittlig tilvekst på 30% over en periode på 4,5 måneder. Analyser av norsk gras tegner det samme bildet som i Danmark og man kan derfor regne med

positive effekter av å gi dyra tilgang på mineraltilskuddsfôr.

Magnesiummangel gir kramper

Dagens grovfôr inneholder derimot rikelig med kalium. Problemet med dette er at kalium tar magnesiumets plass ved absorpsjonen i tarmen til dyra og hindrer utnyttningen av magnesium. Dette kan resultere i graskrampe, og den typiske graskrampen opptrer særlig 1-2 uker etter beiteslipp. I dag har imidlertid dette problemet dels blitt et helårsproblem og kan opptre også i inneføringssesongen. Ved regelmessig tilskudd av magnesium kan man enkelt forebygge magnesiummangel og kramper. God tilgang til salt er også positivt i denne sammenhengen. Når dyra får tilgang på salt vil spyttet inneholde natrium i stedet for kalium. Forskjellig tilskuddsfôr inneholder i varierende grad salt.

Tydeligere brunst og tidligere drektighet

I en lokal "husdurstjånst" i Sverige gjorde man seg gode erfaringer med mineraltilskudd til kviger på sommerbeite med hensyn til kvigenes fruktbarhet. Brunsten ble mye tydeligere hos kvigene som skulle insemineres på høsten og gjorde det enklere å få de drektige ved at man trengte færre inseminasjoner pr. drektighet. For dyr som kalvet om høsten ble antall dager fra kalving til 1. inseminasjon kortet ned fra 93 til 82 dager.

Brå hjertestans og død

Mange kjøttfebesetninger har dessverre opplevd å miste fine dyr simpelthen ved at hjertet stopper. Sesongen 2001/2002 ble det registrert over 200 slike tilfeller. Mistanken går i retning av underdekning av mineraler som kalsium, magnesium og selen. Selen har flere viktige funksjoner i kroppen, blant annet ved at det bidrar til å beskytte cellenes membraner. Lav tilførsel av selen til mordyret under drektighet kan føre til muskeldegenerasjon hos kalvene.

Bedre immunforsvar

Selen har også, sammen med vitamin E, viktige funksjoner for dyras immunforsvar. Kobber og sink inngår også i prosesser i kroppen som er viktige for immunforsvaret. Derfor mener vi at tilskudd av disse viktige stoffene resulterer i færre tilfeller av jurbetennelse hos dyr som kalver om høsten generelt og hos kviger spesielt. Tilbakeholdt etterbyrd er også et problem som tilskrives en underdekning av vitaminer og mikromineraler.

Utfordringer på beite

Inntil nylig har det ikke vært så mange gode måter å gi dyra tilskuddsfôr på beite. De tradisjonelle fatene eller bøttene med mineraler støpt i melasse er relativt dyre, tilfører ofte dyra for lite mineraler til å dekke behovet og er dessuten utsatt for nedbør og avføring fra dyra. Saltslikkestein er vel og bra, men tilfører dyra alt for lite mineraler og er best egnet til å bedre litt på bondens samvittighet. Hjemmelagde løsninger for tildeling av tilskuddsfôr har til nå vært det beste forsøket på å løse problemet. Men det er vanskelig å lage dette solid nok, med beskyttende tak over og mobilt slik at du kan flytte det fra beite til beite.

MicroFeeder og VitaMineral

Fôringautomaten MicroFeeder har blitt solgt i 1.800 eksemplarer på tre sesonger og er genialt konstruert for å gi dyr på beite eller i løsdrift fri tilgang til mineraltilskudd. MicroFeeder er solid laget, er enkel å bruke og beskytter fôret mot nedbør. Fyll den med en sekk tilskuddsfôr og la dyra ete etter eget behov. Én MicroFeeder forsyner én flokk på inntil 50 dyr med tilskuddsfôr i pulverform som er den rimeligste og beste formen for tilskuddsfôr til drøvtyggere. **Bruk ikke pelletert tilskuddsfôr i MicroFeeder.**

Den eneste begrensningen for en MicroFeeder er dyr med store horn som vanskelig får stukket hodet inn i automaten. Charolais med horn har vanligvis ikke noe problem med å forsyne seg med mineraler fra automaten, men levetiden til automaten kan bli noe kortere ved mye tøff behandling. Les gjerne mer om automaten på www.microfeeder.com.

VitaMineral[®] mineraltilskuddsfôr finnes i flere forskjellige varianter. Bruksområdene er beskrevet på våre hjemmesider www.normin.no eller du kan få en brosjyre fra oss eller en av våre forhandlere. Husk at det å gi mineraltilskudd har stor betydning for dyras helse og produksjonsresultater OG for bondens økonomi.

NORMIN